Prevalentie, risicofactoren, screening en aanpak van het misbruik van z-drugs en benzodiazepines bij kinderen, adolescenten en jongvolwassenen: een systematische review

Haio: VAN DE POL Caroline , KUL
Promotor: VAN NULAND Marc , KUL
Praktijkopleider: JACOBS Lenie , MEIJERS Bjorn , MERTENS Ann , PEETERMANS Willy , SCHROYEN Marc

Context: Benzodiazepines en z-drugs ((z-)BZDs) zijn geneesmiddelen die frequent worden voorgeschreven voor verschillende psychische aandoeningen. Naast een toename in het voorschrijven van (z-)BZDs, stelt men ook een toename in het misbruik hiervan vast. Adolescenten en jongvolwassenen zijn kwetsbaar voor de ontwikkeling van psychische aandoeningen. Daarom is het belangrijk dat zorgverleners zich bewust zijn van de risico's die gepaard gaan met het gebruik van (z-)BZDs in deze leeftijdscategorie.

Onderzoeksvraag: Beschikbare literatuur verzamelen over (z-)BZD misbruik bij kinderen, adolescenten en jongvolwassenen (prevalentie, risicofactoren, screeningsmethoden en aanpak).

Methode: We voerden een systematische review uit om de prevalentie, risicofactoren, screeningsmethoden en aanpak van (z-)BZD misbruik door kinderen, adolescenten en jongvolwassenen tussen 6 en 25 jaar te onderzoeken. Verschillende databanken werden onderzocht. Uiteindelijk werden 108 artikels geanalyseerd en beoordeeld op kwaliteit.

Resultaten: 12- tot 18-jarigen misbruiken minder frequent (z-)BZDs dan 18- tot 25-jarigen (1.4% tot 3% versus 19% lifetime prevalentie). Er waren geen artikelen beschikbaar betreffende 6- tot 12-jarigen. Bij studenten in het middelbaar en het hoger onderwijs varieerde de lifetime prevalentie respectievelijk van 0.43% tot 21% en van 1.1% tot 12.2%. Over het algemeen was er meer misbruik van (z-)BZDs bij vrouwen dan bij mannen. Volgende factoren waren geassocieerd met een verhoogd risico op (z-)BZD misbruik: de aanwezigheid of voorgeschiedenis van psychische gezondheidsproblemen, voorgeschreven (z-)BZDs in het verleden, kaukasisch ras en misbruik van (z-)BZDs door familie en vrienden. Gegevens over andere risicofactoren waren zeldzaam en inconsistent. Een groot deel van de personen met misbruik van (z-)BZDs (26.3% tot 72.6%) nam gelijktijdig andere legale of illegale middelen in. Er was geen informatie beschikbaar over screening en aanpak van misbruik specifiek voor (z-)BZDs.

Conclusie: (Z-)BZDs zijn geneesmiddelen op voorschrift die frequent misbruikt worden door adolescenten en jongvolwassenen. Ze worden vaak gelijktijdig gebruikt met andere middelen (bijvoorbeeld alcohol, club-drugs), hetgeen verhoogde gezondheidsrisico's met zich meebrengt. Risicofactoren die voorbeschikken voor het misbruik van (z-)BZDs in adolescenten en jongvolwassenen zijn psychische gezondheidsproblemen, het gebruik van (z-)BZDs in het verleden, misbruik ervan door familie of vrienden en het kaukasisch ras. Toekomstig onderzoek zou verder moeten focussen op risicofactoren en beschermende factoren. Dit met het oog op de ontwikkeling van screeningsmethoden en interventiestrategieën voor adolescenten en jongvolwassenen die een verhoogd risico hebben op het misbruiken van (z-)BZDs of deze reeds misbruiken.